

gr. ἄγκος 'ganxo', ἄγκων 'racó', 'replec', ll. *uncus* 'ganxo', gal ANCO-; gr. dial. ἄγκη 'angle', gr. comú ἄγκος 'congost', ἄγκος 'bony', 'tumor', 'inflor', ἄγκωμα 'colze'; pruss. ant. i lit. *anka* 'llaç' (o 'parany'), i 'curvatura'; scr. *ánkab*, ave. *aka* 'ganxo' (Pok., IEW, 45.30 ss., 46.3, 6.30).

Combinat amb SEG- 'fort, robust, irresistible': gallo-cèlt. SEGO-, irl. mj. *seg* m. 'robustesa', paleo-grec SEGH- (gr. ἔχω 'jo tinc, aguanto', ἔξ-οχος 'excehent'), iHiri *Segesta* (IEW, 888-89). Doncs: SEG-ONKO 'la gran recolzada'. Perduda de la -g-, com és natural en aquesta posició (AUGURIUM > *aüir*, AUGUSTUM > *aost*, SEGUSIUM *saús*) no hi ha dificultat fonètica per a aquesta etimologia, tan convincent per la situació del lloc. Altrament notem que la recolzada del riu coincideix allí amb la del gran i antic camí ral de Benasc cap a la vall de Gistau, que des de Saünc trenca a ponent, enfilant-se a la collada que el duu a Gistau i a les altres valls de l'alt Aragó. Quant a la *u* de *Saünc* en lloc de *o*, cf. cat. occid. *junc* 'jonc' JÜNCUM, ÜNGÜLA > *ungla*, AVÜNCULUS > cat. dial. *uncle*.

És cert —objecció inevitable— que en els Pirineus centrals no abunden tant els noms de nissaga indoeuropea com els de la família ibero-basco-aquitana. I, com que en el vessant aquità, dret al Nord del benasquès topem amb un NL que s'assembla al nostre, obrim encara una altra conjectura.

5) *Chaüm*, poble de l'alta vall de la Garona, a mig camí de Luixon a St. Gaudens: el nom del qual es troba escrit «apud *Essaun*» en un doc. del S. XII, enmig de noms de pobles circumdants (Luchaire, *Recueil d'Anc. textes gascons*, p. 4). En el meu treball de *Btr. z. Nfg.* 1973, 243, junt amb altres explicacions, a les quals remeto, suggeriria pronunciar aquesta grafia antiga com *esaün*, i donar-li com etim. el bc. *etxa-gune* «emplacament de la maison ou des maisons» (remetent per a *-gune*, var. de *-une* a Mitxelena, *Apell.*, 292). Que *etxe* 'casa' en composició apareix com *-etxa*, és conegut; també que en els Pirineus solia tenir variant no africada *esa*, com veiem per NLL com *Xavier* < *Exa-berri*, i que entrava en la formació de NLL del Pir. català com *Saneja* < EŠE-N-EGI-A 'vessant de la casa' (E.T.C. II, 88, 154) o *Ix EŠE*.

Doncs ja que aquests *Esäün* o *Chaun* i *esä-gune* s'assemblen tant a *Saünc*, NL no llunyà, tenim aquí un fort envit per relacionar-los. És clar que resta en primer lloc l'obstacle de la terminació *-c* o *-nc*, que no lliga amb *-une*, com ja deia jo en aquella nota. Caldria, doncs, afegir-hi *-ko*, sufix basc de genitiu o de diminutiu (KARRI-KO BIDE > *Carcolze*, E.T.C. I, 86; II, 2,4; IRI-KO > *Irgo*). Doncs: *Esägün-ko*? La hipòtesi es complica. I resta sobretot la diferència entre aquesta *š* i la *s* de *Saünc*. Però no s'hi barri el pas, ja que l'envit és fort: cerquem confirmacions.

El compost *etxa-gun* no és una mera construcció meva. Bisc. mod. *etxaguntza* 'casa pròpia', que Mitxelena (*Fon. Hi. Vca.*, 176) troba ja en textos dels segles XVI-XVII i abans i tot. I no sols a Biscaia, car no manca base per sospitar tal compost en el nom de *Topet-Etchahun*, nom d'un poeta suletí de qui ha pu-

blicat els versos Haritschelar en *Euskera* 1969-70, cf. Mitxelena, *Homen. a Tovar* 1972, 311.

Se'm suggereix, doncs, que si d'una base com *etxagun-* es pogué formar un derivat en *-tza*, bé s'hi podia formar també un derivat *Etxagúnko*? Si hi hagué *esa-* com hem vist abans ¿hi podíem admetre una variant *Esa-*?, amb tal *esagun*ko ja ens acostaríem molt a *Saünc*, majorment tenint l'exemple de EŠENEGIA > cerdà *Saneja*. Cert que, en aquest, la *S-* (i no *š-*) es justifica per dissimilació de la palatalitat, condició que no es dona en *Saünc*. I, encara que en el text del S. XII on hi ha *Essäün* hem admès que *ss* pot ser grafia imperfecta de *š*, no és cas únic aquesta *ss*, car en la «reja de San Millán» i altres textos bascos arcaics es troba *Essavarri* per *Etxabarri*, i *Hassarte* per *Etxarte* (Mitx., *Textos Arcaicos Vascos*).

Al capdavant cal que mantinguem bé viva la consciència que en les tenebres del paleo-basc van inseguir els mateixos bascolegs; i més a les palpentes hem d'anar nosaltres amb el dial. basco-aquitànic dels nostres Pirineus. Hi ha, però, senyals d'alarma: Mitxelena no explica aquell bisc. *etxaguntza* per *-gune/-une*, sinó com un compost amb *jaun* «amo de casa». Per tant és de témer que aquesta sigui una via basca que els especialistes potser no trobarien versemblant.

En definitiva hem assajat totes les vies etimològiques visibles: hem vist que (1) i (2) són impossibles; també cal descartar (3) com idea ben inversemblant. I resten (4) i (5) amb suport seriós, a desgrat de frases obscures i supòsits atrevits o objectables. Almenys en el nivell objectiu resta el fort argument geogràfic en què descansa la (4); encara que sigui un compost hipotètic, el fem sobre llengües ben conegudes i mots comprovats, res de suposat o susceptible de recusació, com en la (5). Al capdavant notem que si SEG-ONKO és hipotètic, la base basca *esagun*ko no ho és menys. I si aquella és de nissaga europea, també ho és el riu *Esera* vora el qual hi ha Saünc, i ho són *Castanesa* i altres noms ja ahudits.

Ens és lícit, doncs, certa inclinació a favor del (4), tot reconeixent que altres amb bons arguments, preferiran el (5).

Com que és un problema que intriga tant, acabem considerant uns parònims que poden atraure l'atenció d'altres investigadors, per més clar que sigui que s'han de sapsar del nostre, per l'origen. *Esterun* era una de les «aldeas» de la vall de Bardaxí, un poc al Sud de Saünc, que llegim en un doc. de 1585 (Agud, *El Señorío de Concas*, 1951, p. 71). Fora de *-un* (però no *-unc*) i el veïnatge, res en comú amb *Saünc*. Potser compost de *estero* (AESTUARIVM) i *urrun* (ètimon d'*El Ru*).

Çaunch Alkhage Caçim és nom d'un moro de qui havia estat una «hereditat» donada en el *Rept.* de Múrcia (171.37). És clar que ací *-ch* és *č* i els altres noms són àrabs però no el primer, probablement mossàrab: potser de *Sancho*, amb metàtesi de la *u* en *sançy al-hage* 'Sancho el pelegrí'. *Le Saucane* ruisseau en el mun. de Landibarre (PRaymond, *Di. To. BPyr.*), potser derivat del nom de planta *saüc* SABÜCUS (difficil-